FAIR FACTS

Foresight Accountability In COVID Response

CIVIC ACTION TEAMS

अंक १०५
२९।०१।२०७८

सेती प्रादेशिक अस्पताको आकस्मिक कक्षमा बेड खाली नभएपछि ग्यालरी र बाहिर राखेर पनि उपचार गरिँदै ।

तस्विर: प्रदिप पाठक

वीर अस्पतालको नयाँ भवन ५०० शैयाको युनिफाईड कोभिड अस्पताल बनाउने निर्णयरु

थप विवरणहरुको लागि यहाँ क्लिक गर्नुहोस्

यस अंक भित्र

६४१ आईसियु बेड र ३४१ भेन्टिलेटर खाली

तथ्यांक सही हो भने, सरकार व्यवस्थापनमा कहाँ चुकीरहेको छ त ?

हिंसा, दुर्व्यवहार र उपभोग्य वस्तुको सर्वसुलभताको अभाव भए कहाँ उजुरी गर्ने ?

उजुरी वा परामर्शको लागि राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले टेलिफोन तथा ईमेल सम्पर्कहरु सार्वजनिक गरेको छ ।

कोभिशिल्ड खोपको घटनाक्रम

स्थानीय एजेण्टको अवरोधका कारण खोप आउन सकेको छैन । भारतमा संक्रमितको संख्या तिव्र गतिमा बढिरहेकोले पनि नेपाल सरकारलाई भारतबाट कोभिड विरुद्धको खोप खरिद गर्न कठिन छ ।

फ्याक्ट सिट

तथ्यांकमा आईसियु बेड र भेन्टिलेटरको अवस्था

	जम्मा आईसियु बेड संख्या:	आईसियुमा रहेकाहरुको संख्या:	भेन्टिलेटरको संख्या:	भेन्टिलेटरमा रहेकाहरुको संख्या:
प्रदेश १	१३४	११३	७१	१७
प्रदेश २	१००	६०	५०	३७
बागमती प्रदेश	७४७	४४३	३१६	१५७
गण्डकी प्रदेश	२८०	६१	६७	१३
लुम्बिनी प्रदेश	११४	८६	६१	२१
कर्णाली प्रदेश	५५	३३	२०	११
सुदूरपश्चिम प्रदेश	४३	३६	२३	११
जम्मा	१,४७३	८३२	६०८	२६७

२०७८ बैशाख २६ गते

माथिको तथ्यांक हेर्ने हो भने, करिब १,४७३ आईसियु बेडमा ८२३ बेड मात्र भरिएको छ । त्यसै गरेर, करिब ६०८ भेन्टिलेटरमा २६७ भेन्टिलेटर मात्र प्रयोगमा रहेकाछन् । यसको मतलव, ६४१ आईसियु बेड र ३४१ भेन्टिलेटर खाली नै छन् । अर्को तर्फ संक्रमितहरुले अस्पतालमा ठाउँ नपाएर ज्यान गुमाएका समाचारहरु आईरहेका छन् । यदी तथ्यांक सहि हो भने सरकार व्यवस्थापनमा कहाँ चुकिरहेको छ ? के यस तर्फ तत्काल ध्यान दिन जरुरी छैन ?

Source: https://cutt.ly/hbO2J1n

अक्सिजन अभाव?

देशभरी उपलब्ध अक्सिजन सिलिण्डरको संख्या करिब **७०** हजार

हाल निजी कम्पनीले प्रतिदिन **१३ हजार** सिलिण्डर अक्सिजन ग्याँस भरिरहेकाछन्

एउटा सिलिण्डरमा नोमिनल कन्टेन्ट (तरलिय पदार्थले दिने अक्सिजन ग्याँस) क्षमता **६८००** लिटर

अहिलेकै क्षमतामा निजी कम्पनीले मात्र पनि प्रति महिना २,६५,२०,००,००० लिटर नोमिनल कन्टेन्ट अक्सिजन ग्याँस भर्न सक्छन्

सरकारले गरेको अनुमान अनुसार कोभिडको उपचारमा ३ महिनामा निम्न अनुसार अक्सिजन ग्याँस खपत हुने भनेको छ:

बैशाख महिनामा	जेष्ठ महिनामा	असार महिनामा
९७,७६,५६,७८१ लिटर	१,२९,३३,६७,००८ लिटर	१,५८,२२,७३,८२९ लिटर

माथिको तथ्यांक हेर्दा हालको अक्सिजन उत्पादन क्षमता उच्च संक्रमण दर अनुमान गरिएको असार महिनालाई पनि प्रयाप्त पुग्ने देखिन्छ ।

Source: https://drive.google.com/file/d/1GLVuN1RGJsSVpY9zJkern9l0VXaql4Ga/view

हल्ला र तथ्य

दुई
डोज खोप लगाएका
व्यक्तिलाई पनि संक्रमण
हुन्छ रे ।

हो, कोभिड - १९ विरुद्धको पहिलो वा दुबै मात्रा खोप लगाएका व्यक्तिमा पनि संक्रमण हुन सक्छ । अहिले प्रयोगमा आएका खोपको प्रभावकारीता दर ७०% देखी ८०% मात्र हो । त्यसैले खोप लगाईसकेपछि पनि स्वास्थ्य मापदण्ड पालना गर्न जरुरी छ । तर, दुबै मात्रा खोप लगाएका व्यक्तिलाई खोप नलगाए व्यक्ति र एउटै मात्रा खोप लगाएका व्यक्तिको तुलनामा जोखिम कम हुने भने देखिएको छ ।

Source: https:/.www.dsfhakjsdhf.asdfkahdkl

लकडाउन सुरु भएसँगै
विभेद र हिंसा सम्बन्धी घटना
पनि बढिरहेकाछन् । यस्तो
अवस्थामा कहाँ उजुरी गर्ने ?

लैंगिक हिंसा तथा घरेलु हिंसा, बालबालिका माथि हुने दुर्व्यवहार, उपभोग्य वस्तुको सर्वसुलभताको अभाव, स्वास्थ्य सेवाबाट वञ्चित र सबै किसिमका विभेद सम्बन्धी उजुरी वा परामर्शको लागि राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगले टेलिफोन तथा ईमेल सम्पर्कहरु सार्वजनिक गरेको छ । केन्द्रिय र प्रदेश स्थीत कार्यालय र शाखा कार्यालयको सम्पर्क सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको लिंकमा दिईएको छ ।

Source: https://www.nhrcnepal.org/nhrc_new/doc/newsletter/1733651924flyercovid.pdf

सरकारले गम्भिर
प्रकृतीका कोरोनाका
बिरामीलाई हवाई उद्धार गर्ने
निर्णय गर्‍यो रे ।

संघिय सरकारले यस्तो कुनै निर्णय गरेको छैन, तर कर्णाली प्रदेश सरकारका मुख्यमन्त्री संयोजक रहेको कर्णाली प्रदेश कोभिड संकट व्यवस्थापन केन्द्रको २०७८ वैशाख १९ गते बसेको वैठकले यससम्बन्धी निर्णय गरेको छ । निर्णय अनुसार, विरामीहरूको आपतकालिन उद्धारको लागि हवाई एम्वुलेन्स (हेलिकप्टर)को व्यवस्था प्रदेश सरकारको सामाजिक विकास मन्त्रालयले मिलाउने भनेको छ ।

Source: https://cutt.ly/SbIZHZr

कोभिड खोप सम्बन्धी बिवाद

वास्तवमै के कुराले हामीलाई मृत्युको मुखमा पुऱ्याईरहेको छ ? भाईरसले ? वा **भ्रष्टाचार, अप्रभावकारी व्यवस्था** र **इमानदार नेतृत्वको कमी**ले ?

तिन महिनाभित्र सबै नेपालीले खोप पाउनेछन् भनेर प्रधानमन्त्री के.पी. शर्मा आलीले घोषणा गरे

माघ ८

भारत सरकारले नेपाललाई १० **लाख** डोज अस्ट्राजेनिका केभिशिल्ड खोप अनुदान दियो

माघ १४

नेपालमा **पहिलो चरणको** खोप अभियान शुरुवात भयो ।

फागुन ९

नेपाल सरकारले २० **लाख** डोज अस्ट्राजेनिका केभिशिल्ड खोप भारतबाट खरिद गर्ने निर्णय गऱ्यो । जस मध्ये १० **लाख** डोज खोप प्रति डोज ४ अमेरिकी डलरमा नेपाल आयो ।

फागुन २३

कोभ्याक्स् सुविधा अन्तरगत नेपालले ३८०,००० डोज केभिशिल्ड खोप, ३५०,००० सिरिन्ज र ३५०० खोपलाई सुरक्षित राख्ने बक्स प्राप्त गऱ्या।

दोस्रो चरणको खोप अभियान शुरु भयो ।

फागुनको अतिम तिर

नेपालले भारतबाट ५० **लाख** डोज अस्ट्रजेनिका केभिशिल्ड खोप खरिद गर्ने विषयमा छलफल शुरु गऱ्यो ।

स्वास्थ्य मन्त्रालय र नेपाल स्थीत सिरम ईन्स्टीच्युट अफ ईन्डियाको एजेण्ट बिच कमिसन सम्बन्धी बिवादको शुरुवात ।

चैत्र १६

भारतमा संक्रमण तिव्र रुपमा बढेसँगै भारत सरकारले खोप निर्यातमा रोक लगायो ।

मध्य चैत्र

चिन सरकारबाट चिनमा सिमापार व्यापार गर्ने व्यापारी र चिनमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीलाई खोप लगाउने प्रयोजनका लागि ८ लाख डोज खोप प्राप्त ।

२०७८ बैशाख १५ गते सम्म नेपालको जम्मा जनसंख्याको **७.१७%** जनसंख्याले खोपको पहिलो मात्रा लिइसकेकाछन् । त्यस मध्ये **१.२%** जनसंख्याले खोपको दुबै मात्रा लिइसकेका छन् । पहिलो मात्रा खोप लिएकालाई दोस्रो मात्रा लिन अब **१६ लाख** स्ट्राजेनिका केभिशिल्ड खोप आवश्यक पर्दछ । नेपाल सरकारले सम्झौता गरेको **२० लाख** खोप मध्ये बाँकी **१० लाख** खोपसँगै थप **५० लाख** खोप खरिद गर्ने विषयमा छलफल गरिरहेको थियो, तर स्थानीय एजेण्टको अवरोधका कारण आउन सकेको छैन । योसँगै भारतमा संक्रमितको संख्या तिव्र गतिमा बढिरहेकोले पनि नेपाल सरकारलाई भारतबाट कोभिड विरुद्धको खोप खरिद गर्न कठिन छ । अहिलेको परिस्थिती हेर्दा, नेपाल सरकारले आफ्ना सबै नागरिकलाई खोप लगाएर सुरक्षित बनाउन अझै समय लाग्ने देखिन्छ ।

कुवेतमा खोप नलगाए यात्रामा प्रतिवन्ध, कतारमा रमादानको अवसरमा आममाफी

कुवेत:

- खोप नलगाएका कुवेती नागरिक, उनिहरूको रगतका नातेदार अनी घरेलुकामदारहरूलाई यात्रामा प्रतिबन्ध छ । तर, दुई चरणकै खोप लगाएकाहरूलाई भने यस्तो रोक लगाईएको छैन।

- वर्क पर्मिट लिएको १ बर्ष पुरा गरेका कामदारहरूले कम्पनी परिवर्तन गर्न पाउने पाम (Public Authority for Manpower–PAM) ले निर्णय गरेको छ । तर, स्पोन्सर वा कम्पनीको स्वीकृति अनिवार्य गरेको छ । यो नियम कोरोनाको कारण लेबर मार्केटमा कामदारहरूको अपुग कम गर्न गरिएको भए पनि अर्को नियम जारी नभए सम्म लागु हुनेछ ।

- पूर्ण स्वास्थ्य सावधानीकासाथ रेस्टुरेण्टहरूमा केही समय देखी बन्द रहेको डाइनिङ सेवा मे १७ देखी शुरु गर्ने तयारी रहेको छ ।

कतार:

- १ जुन, २०२१ देखी पुरानो नोटहरू नचल्ने भएका छन् । यदी आँफूसँग कतारका पुराना नोटहरू छन् भने, जुन १ भन्दा पहिले नै सटही गरिसक्नुपर्ने छ ।

- इदको अवसर पारेर सरकारी कार्यालय, मन्त्रालय तथा अन्य सार्वजनिक क्षेत्र भित्र पर्ने कार्यालयहरूमा ९ मे, २०२१ देखि १८ मे, २०२१ सम्म बिदा दिइएको छ । मे १२ र १३ तारिख नेपाली दूतावास पनि बन्द हुने भएको छ ।

- रमादानको अवसरमा बिभिन्न अभियोगमा जेलमा सजाय भुक्तानी गरिरहेका व्यक्तिहरूलाई अरु वर्ष जस्तै यस वर्ष पनि आममाफी दिईएको छ । ति मध्ये १४ जना नेपाली नागरिक पनि रहेका छन् ।

www.facebook.com/shramik.sanjal बाट तपाई हेरेक आईतबार, बुधबार र शुक्रबार बेलुका UAE Time (8:00 PM), Qatar, KSA, Kuwait (7:00 PM) Malaysia (12 Midnight) हाम्रो लाईभ हेर्न सुन्न सक्नुहुन्छ।

LIVE

बाँचे फेरी मजदुरी गर्न अर्काकै देश जानुपर्ला

नारायण बोहरा, धनगढी उप-महानगरपालिका वडा नं ९ मा बस्छन् । उनको परिवारमा उनका बुवा, आमा, एक जना दाइ, भाउजु, उनकी श्रीमति, दाइका २ र उनका २ जना छोराछोरी गरी जम्मा १० जनाको परिवार छ । उनले कक्षा ४ सम्म मात्रै पढ्न पाए । घरको अर्थिक अवस्था कमजोर भएकै कारण १४/१५ वर्षकै कलिलो उमेरमा रोजगारीका लागि भारत जानु पऱ्यो । उनी भारत मजदुरी गर्न जान थालेको झण्डै १२ वर्ष भइसकेको छ । पहिले उनका बुवा पनि मजदुरी गर्न भारतमै जाने गर्दथे । तर, पछि बुवा जान नसक्ने भएपछि उनका दाइ पनि रोजगारीका लागि भारत तिर लागे । दाइ एक्लैको कमाइले परिवार पाल्न गाह्रो हुन थालेपछि नारायण पनि रोजगारीका लागि भारतको राजधानी दिल्ली गए ।

उनी दिल्लीमा दिउँसो गाडी धुने काम गर्दथे भने, राति चौकीदारको काम गर्दथे । दिन रात नभनि, कुनै चाडपर्व नभनी उनी अर्काको देशमा पसिना बगाउथे । यसरी कमाएको पैसाले उनी आफ्नो परिवारको छाक टार्दथे । गत वर्ष विश्वव्यापी फैलिएको कोरोना महामारीका कारण भारत सरकारले लकडाउनको घोषणा गरेपछि उनको काम बन्द भयो । काम नभएपछि आफ्ना दाईसँगै २०७७ साल चैतको अन्तिम तिर उनी नेपाल फर्किए ।

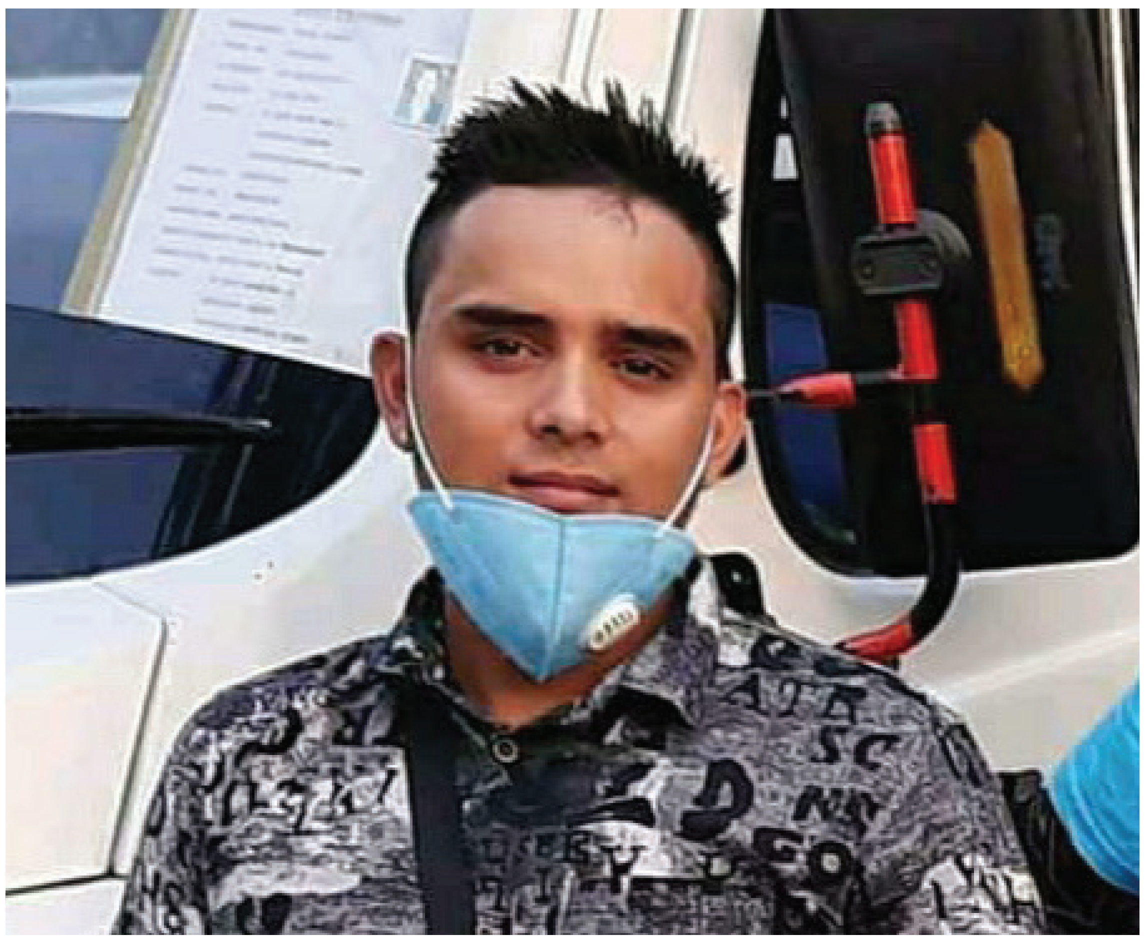

झण्डै १ वर्ष उनी घरमै बसे । यहिबिच प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा रोजगारीका लागि आवेदन दिए । पटक-पटक बुझ्न जाँदा भोलि आउनु भन्ने जवाफ लिएर फर्किन्थे । धेरै पटिक धाएपछि उनले बुझ्न जानै छोडे ।परिवार पाल्नु पर्ने बाध्यताका कारण फेरी भारत तिर लागे ।

फेरी कोरोना महामारीको दोस्रो लहरले उनी कार्यरत दिल्ली आक्रान्त बन्यो । त्यहाँ काम गर्ने नेपालीलाई घर फर्किन दवाब आयो । कमाएको सबै पैसा केही समय अघि घर पठाइसकेका थिए । फर्कनलाई टिकट भाडा पनि थिएन । उनी भारत गएको ५ महिनमै साथीसँग नेपाल फर्किए ।

> **पोहोर पनि ठूलो आशा बोकेर नेपालमै केही गर्छु भनेर फर्किए, तर पछि विदेशिनु पऱ्यो । यसपाली पनि त्यस्तै त होला । अब त कुनै आशा छैन । यो कोरोना कहर कहिले शान्त होला । बाँचे फेरी मजदुरी गर्न अर्काकै देश जानु पर्ला ।**

भोइसेस आउट लाउड - मेरो कुरा

नारायण बराल

वडा अध्यक्ष,
धनगढी उप-महानगरपालिका, वडा नं ८

यस वर्ष पनि गत वर्षको जस्तै अवस्था दोहोरिएको छ । पोहोर पनि महामारी फैलिएपछि रोजगारीका लागि भारत गएका नेपालीहरु दैनिक हजारौंको संख्यामा स्वदेश फर्किएका थिए । अहिले पनि दैनिक सयौंको संख्यामा नेपालीहरु आईरहेकाछन् । गत वर्ष भएका कमि कमजोरीहरुलाई मनन नगर्दा आज दिनदिनै संक्रमण भयावह रुपमा फैलिइरहेको छ । विगतमा भएका गल्तीलाई सुधार नगर्दा समस्या भइरहेको छ । अर्को तर्फ जनता पनि जिम्मेवार हुन जरुरी छ । बुझेर होस वा नबुझेर कोभिड - १९ को संक्रमणलाई हलुका रुपमा लिँदा अवस्था दिन प्रतिदिन गम्भीर हुँदै गइरहेको छ । हाम्रो सानो लापरवाहीले ठूलो क्षति हुन सक्छ ।

नागरिकको सामुन्ने सत्य तथ्य समाचार ल्याउने क्रममै म कोरोना संक्रमित भएँ । जव म आफैं अक्सिजन लगाउनु पर्ने विरामीको रुपमा अस्पतालमा थिएँ, त्यतिवेला बल्ल थाहा पाएँ, कोरोनाको दोश्रो लहर शुरु हनुभन्दा अगाडी केहि पनि तयारी भएको रहेनछ । जनशक्ति छैन्, अक्सिजन छैन्, पूर्वाधार छैन, वेड छैन । तर, यही समयमा लक्षणसहितका संक्रमित बढिरहेका छन् । यस्तो अवस्थामा संक्रमण भयो भने मनोवैज्ञानिक रुपमा अत्यन्त कमजोर वनाउँछ । यसलाई लापरवाही नगरौं । राज्यले उपचार गरिदेला भनेर मुख ताकेर नवसौं । कर्णालीमा एकदमै भयाभव अवस्था छ । अरु ठाउँमा पनि त्यस्तै होला । त्यसैले आफ्नो सुरक्षा आफैं गरौं, घरबाट बाहिर ननिस्किऔं ।

नगेन्द्र उपाध्याय

पत्रकार, सुर्खेत

FAIR FACTS

is a product of:

CIVIC ACTION TEAMS

फेयर फ्याक्ट्स - महामारीको संकट समाधान तर्फको भरपर्दो साथी हो । जसले सक्रिय नागरिक, जिम्मेवार नेतृत्व र जवाफदेही निकायलाई एक सुत्रमा जोड्दछ । साथसाथै, कोभिड - १९ सम्बन्धी गलत सूचना र हल्लाले निम्त्याउने समस्यालाई बैज्ञानिक तथ्यमा आधारित जानकारीको माध्यमबाट समाधान गर्न प्रयास गर्दछ । कोरोनाले सृजित जटिल स्वास्थ्य संकट, जनजिविका र सामाजिक असुरक्षा जस्ता अतिनै संवेदनशिल विषयमा छिटो र विश्वसनिय सूचना संकलन गरी व्यवहारिक विश्लेषणको आधारमा समस्याको समाधान खोज्दछ ।

कोभिड - १९ फगत स्वास्थ्यसंग सम्बन्धित संकटमात्र होइन, यसले शासन प्रणालीको जवाफदेहिता, नेतृत्वको निष्ठा र सामाजिक मुल्य मान्यतालाई पनि प्रभावित पार्दछ । Civic Action Team कोरोना भाईरसलाई परास्त गर्न नसुनिएका किनाराका कथा र आवाजहरुको शक्तिलाई निष्पक्ष, पारदर्शी र न्यायोचित प्रतिकार्यमा उपयोग गर्न कृयाशिल सकृय र सृजनशिल समुदायको साझा मञ्च हो ।

Brought to you by:

accountabilitylab communities

DISCLAIMER

यो अंकमा समेटिएका हल्ला, सवाल तथा सूचनाहरु, बिभिन्न संस्था तथा व्यक्ति, नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय र विश्व स्वास्थ्य संगठनको वेब पेज, सामाजिक सञ्जाल, ७ वटै प्रदेशमा रहेका कम्युनिटी फ्रन्टलाईनर्स र सिभिक एक्सन टिमले विगत एक हप्तामा बिभिन्न व्यक्तिसँगको प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष संवादबाट संकलन गरिएका हुन् । विषयको महत्व, सान्दर्भिकता र तीव्रतालाई ध्यान दिएर हल्ला, सवाल तथा जिज्ञासाहरु छनोट गरीएका छन् । यो अंकमा समेटिएका जानकारी बुलेटिन प्रकाशित भएको मिति सम्म सत्य छन् ।

REACH OUT TO US ON

@CivicActionTeams

@civacts

@CivActs

Civic Action Teams

/accountability_lab

Email: civactsnp@accountabilitylab.org

Phone: 9851203219